

Nh ng gì ASEAN c n làm ph i là khá rõ ràng. Trong khi c n đ y m nh h p nh t kinh t thông qua C ng đ ng Kinh t ASEAN, kh i c ng c n ph i phát tri n chính tr k hi đ i m t v i tình hình đ a chính tr b thay đ i khi chính sách Châu Á- Thái Bình D ng nay đ c đ i thành n n d ng- Thái Bình d ng.

S c m nh đ c th hi n qua vi c m t ng i có kh n ng ki m soát ho c n h h ng đ n hành vi c a ng i khác và đ đ nh hình các s ki n di n ra nh th nào. Trên c s này, Trung Qu c bây gi là m t bá qu n toàn c u, không ch đ i v i khu v c, và đã làm gi m đáng k uy tín, s c m nh c a M trong th i gian qua. Và đ i u đó đ m đ n c nh ng thách th c c ng nh c h i đ i v i Hi p h i các Qu c gia ô ng Nam Á (ASEAN).

Chuy n đã x y ra nh th nào?

Sự phát triển của Trung Quốc đã không xảy ra qua một đêm, nó đã diễn ra hàng thập kỷ, kể từ cuối những năm 1970 khi nhà lãnh đạo Đặng Tiểu Bình chấp nhận toàn cầu hoá và mở cửa nền kinh tế cho các nhà đầu tư nước ngoài. Khi kinh tế Trung Quốc phát triển nhanh chóng, nó cũng kéo theo sự phát triển về quân đội và điều đó khiến người ta phải đặt ra câu hỏi, liệu nó có dần dần mất cuộc chiến toàn cầu hay ít nhất cũng làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến trật tự quốc tế?

Ngoài ra, còn có những câu hỏi khác: Liệu Trung Quốc có thể kiểm soát nền kinh tế phát triển quá nóng của mình và liệu có thể tránh được vấn đề bong bóng kinh tế? Liệu sự bất ổn xã hội sẽ lan rộng do hậu quả của lao động không hiệu quả sẽ dần tới sự sụp đổ chế độ ở Trung Quốc...? Những câu hỏi này tiếp tục được đặt ra đối với các quốc gia có lợi ích liên quan đến Trung Quốc.

Trung Quốc đã triển khai sức mạnh tài chính để đạt được lợi thế về chính trị toàn cầu và họ đã phải đi phó với những "cú sốc công nghệ và lao động" của nền kinh tế bằng cách tạo ra những công việc nhằm mục đích duy nhất để giảm bớt tình trạng bất ổn xã hội và không liên quan gì tới thế trường. Theo quan điểm rộng rãi, dần mất ngày Trung Quốc sẽ là nền kinh tế lớn nhất thế giới. Tuy nhiên, quốc gia này vẫn còn nhiều việc phải làm nếu muốn trở thành quốc gia dẫn đầu về công nghệ và trí tuệ nhân tạo.

Nếu chiến tranh nổ ra giữa M và Trung Quốc, M sẽ chiếm ưu thế, nhưng Trung Quốc có thể gây ra thiệt hại to lớn đối với các lực lượng M, nghĩa là chi phí chiến thắng sẽ là không thể chấp nhận đối với người M. Quân đội Trung Quốc trước kia là một lực lượng công nghệ kém, bị ràng buộc về đất đai, tuy nhiên hiện nay đội quân này đã được tinh gọn, chuyên nghiệp hơn, nhiều công nghệ cao hơn và hướng đến các trận đánh trên không và trên biển.

Hơn nữa, trong trường hợp xảy ra chiến tranh trên Biển Đông, Biển Hoa Đông và bán đảo Triều Tiên, Trung Quốc sẽ có lợi thế về địa lý rất lớn về quân sự vượt trội. Một khác, sức mạnh của M hiện đã bị suy giảm do phải triển quân ở nhiều địa bàn khác nhau như Iraq và Afghanistan. Sự suy giảm này cũng là hậu quả từ cuộc khủng hoảng tài chính và kinh tế toàn cầu năm 2008, đánh dấu năm mà phần còn lại của thế giới phương Tây bắt đầu biến mất dần đi sự nở rộ của các thế trường mới nơi những nước BRICS.

Trung Quốc trỗi dậy

Tại ASEAN, việc Mỹ rút khỏi TPP đã gây rạn nứt cho nhiều quốc gia thành viên của Hiệp định này trong đó có Việt Nam và Singapore và đẩy sự tin nhiệm của Mỹ xuống mức thấp. Đáng tiếc nó cũng tạo ra một khoảng trống mà Trung Quốc sẵn sàng san lấp. Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình đã nhanh chóng nắm bắt cơ hội, đẩy mạnh các cuộc đàm phán nhằm cho ra đời Hiệp định mới tác động toàn diện khu vực (RCEP) gồm 16 quốc gia. Hiệp định này sẽ bao gồm tất cả 10 nước ASEAN cũng với Trung Quốc, Ấn Độ, Nhật Bản, Hàn Quốc, Úc và New Zealand. Nếu RCEP ra đời sẽ đẩy Mỹ vào một bẫy tặc mồi: Không có vai trò trong RCEP và TPP; bỏ mất lợi thế trong NAFTA. Và, thêm vào đó, không thể kiểm soát cũng như có vai trò gì đối với Ngân hàng Đầu tư Châu Á (AIIB) cũng như chi viện Vòng đai, Con đường (OBOR) của Trung Quốc...

ASEAN nên làm gì?

Những gì ASEAN cần làm phải là khá rõ ràng đối với tình hình hiện nay. Trong khi cần đẩy mạnh hợp nhất kinh tế thông qua Cộng đồng Kinh tế ASEAN, thách thức này cũng cần phải phát triển chính trị khi đối mặt với tình hình địa chính trị bất thay đổi khi chính sách Châu Á- Thái Bình Dương nay được đổi thành Ấn Độ- Thái Bình Dương.

ASEAN phải đối mặt với thách thức của một bá quyền Trung Quốc. Và ASEAN phải tìm cách độn bù cho thách thức mà Mỹ - một nước từng xây dựng nền kinh tế thịnh vượng mới châu Á thông qua chế độ tiêu thụ Mỹ và có tiềm năng cho khu vực - đã bỏ suy giảm vai trò. Do đó ASEAN phải chung tay cho thế giới thay đổi được sự vắng vàng trước lợi hành xử quyết đoán của Trung Quốc, các khối cần đoàn kết, thống nhất để vượt qua các thách thức. Ưu tiên này liên quan tới các cuộc đàm phán đang diễn ra hàng loạt tại một Bộ quy tắc ứng xử ở Biển Đông (COC). Nếu Trung Quốc ủng hộ việc ký kết COC, thì ASEAN phải đảm bảo các thỏa thuận cần thiết nhằm đảm bảo sự tuân thủ của Trung Quốc...

Trong thời gian gần đây, các quan chức cao cấp của ASEAN đã thảo luận các mối quan ngại rằng các đối tác đối thoại thường đặt ra những yêu cầu trong các

cuộc họp của các nước ASEAN. Điều này nên được đưa ngay lập tức và dứt khoát - bằng cách thay đổi thị trường để xuất, đánh giá và quyết định các vấn đề nội địa.

Việc ra quyết định của ASEAN hiện nay dựa trên sự đồng thuận của tất cả các quốc gia thành viên nên phải xem lại. Đây là một sự lựa chọn và là một công việc cần tiến hành nghiêm túc vào thời điểm khi khi này các nước nhanh chóng chuyển sang các mối quan tâm và mối đe dọa đang nổi lên. Cần có những quyết định nhất định có thể được thực hiện nếu họ có sự ủng hộ của sự đồng.

Điều cần thiết tiếp theo là tăng cường vai trò cho Ban Thư ký ASEAN cũng như trao quyền cho Tổng Thư ký ASEAN trong việc hành động và phát biểu thay mặt cho khi này. Bổ sung cho điều này là một sự sắp xếp hợp lý thay vì phải chờ đợi rất nhiều các cuộc họp khác nhau nhằm giảm bớt nhu cầu về các khoản đóng góp hành chính và đóng góp của Ban Thư ký đối với các cuộc họp này. ASEAN nên dành thời gian để hợp lý hóa tất cả các hoạt động của nhiều cơ quan của ASEAN cũng như việc ban hành nhiều Hiệp định để các hiệp định này thực sự hiệu quả, đi vào thực chất thay vì phải chờ đợi sự trùng lặp, tốn kém.

Theo “ [Jakarta Globe](#) ”

Nhật Linh (gt)